

**UCHWAŁA NR XXV/162/17
RADY GMINY RYPIN**

z dnia 22 czerwca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji Gminy Rypin na lata 2016-2023

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.6 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446, poz. 1579, poz. 1948; z 2017 r. poz. 730 i poz. 935) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Rewitalizacji Gminy Rypin na lata 2016-2023 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rypin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Wiesława Sokołowska

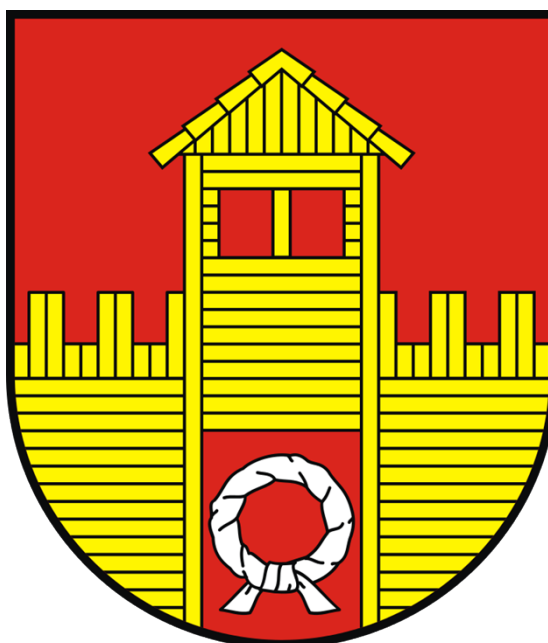
Załącznik do Uchwały Nr XXV/162/17

Rady Gminy Rypin

z dnia 22 czerwca 2017 r.

Program Rewitalizacji Gminy Rypin

na lata 2016-2023

Rypin 2017

1. WPROWADZENIE I METODOLOGIA
2. POWIĄZANIE PR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI KRAJU, WOJEWÓDZTWA, POWIATU I GMINY.
 - 2.1. Powiązanie PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi kraju
 - 2.2. Powiązania PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi województwa
 - 2.3. Powiązania PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi powiatu
 - 2.4. Powiązania PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy
3. UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY WIEJSKIEJ RYPIN
4. OBSZAR ZDEGRADOWANY
5. OBSZAR REWITALIZACJI
6. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI
7. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI
8. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIEDAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK
9. LISTA PLANOWANYCH INWESTYCJI/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH
10. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PR
11. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW W PROCESIE REWITALIZACJI
12. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH
13. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

1. WPROWADZENIE I METODOLOGIA

Podstawą do stworzenia Programu Rewitalizacji były „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na Lata 2014-2020” (zatwierdzone 3 lipca 2015 roku), zatwierdzone przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju, oraz „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” (zatwierdzone 27 stycznia 2016 roku).

Do pełnego zrozumienia Programu Rewitalizacji wymagana jest znajomość podstawowych pojęć:

·**Stan kryzysowy** – jest to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności takich jak bezrobocie, ubóstwo, mała aktywność społeczna, niski poziom edukacji, czy przestępczość), współwystępujący z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a) Gospodarczej (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw);
- b) Środowiskowej (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla człowieka i środowiska;
- c) Przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, brak lub niska jakość terenów publicznych);
- d) Technicznej (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych).

Skalę negatywnych zjawisk pokazują mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

·**Obszar zdegradowany** – obszar na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar ten może być podzielony na podobszary, w tym nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem, że na każdym z podobszarów stwierdzono stan kryzysowy.

·**Rewitalizacja** – jest to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

·**Interesariusze rewitalizacji** – w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji; właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, są to również podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą, społeczną oraz jednostki samorządu terytorialnego i organy władzy publicznej.

·**Obszar rewitalizacji** - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

·**Program rewitalizacji** - uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 z późn. zm.)¹¹ lub art. 14 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

W ramach obowiązującej *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+* z 2013 r. jednym z ważniejszych celów polityki województwa jest aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym zarówno miast jak i terenów wiejskich. W 2013 r. Zarząd Województwa przyjął także *Założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego* na lata 2014-2020, które zawierają wytyczne dotyczące polityki rozwoju obszarów wiejskich. Przyjęte jest, że w zakresie regionalnej polityki rozwoju obszarów wiejskich najważniejsza jest aktywizacja społeczno-gospodarcza poprzez stymulowanie rozwoju społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości lokalnej.

Głównym instrumentem realizacji polityki rozwoju obszarów wiejskich będzie *Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020* (w skrócie RPO WK-P). Oznacza to, że wspierane będą te działania na rzecz rewitalizacji, które pozwolą na osiągnięcie przynajmniej jednego wskazanego efektu na terenach wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego:

- Wzrost aktywności społecznej;
- Zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym;
- Wzrost zatrudnienia;
- Ożywienie gospodarcze.

W sytuacji gdy gmina planuje działania rewitalizacyjne, których jednym ze źródeł finansowania będzie RPO WK-P, musi przyjąć i osiągnąć przynajmniej jeden z powyższych celów do roku 2023, w ramach realizacji Programu Rewitalizacji. Najważniejszy jest fakt pozytywnych działań rewitalizacji i kompletnego podporządkowania się tej zasadzie. Podejście to będzie badane przez Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym (w skrócie IZ RPO) na etapie zarówno oceny programu rewitalizacji, jaki podczas realizowania poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Należy pamiętać, że najbardziej istotny jest aspekt społeczny rewitalizacji, tak więc przy programowaniu procesu należy zwrócić największą uwagę na zaplanowanie działań ukierunkowanych na zmniejszenie lub likwidację negatywnych zjawisk społecznych występujących na obszarze gminy (czyli tzw. „działania miękkie”), które są finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (w skrócie EFS). Jeśli jednak wymagane jest dla osiągnięcia danego celu również potrzebna będzie zrealizowanie projektów infrastrukturalnych (czyli tzw. „działania twarde”), to należy pamiętać, że mają one jedynie charakter pomocniczy, czyli wspierający działania „miękkie” i nie należy nakładać ich ponad projekty aktywizacji społeczno-gospodarczej.

Kompletny Program Rewitalizacji (PR) musi się charakteryzować następującymi wytycznymi:

·**Kompleksowość PR** – PR powinien ujmować działania w sposób kompleksowy, tak aby nie pomijać aspektu społecznego, gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego z obszarem jak i z jego otoczeniem. Podczas planowania i wdrażania PR zabrania się możliwości planowania i realizowania tylko pojedynczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybką poprawę estetyki, a nie mających bezpośredniego wpływu na zmiany społeczno-gospodarcze.

·**Koncentracja PR** – hierarchizacja potrzeb powoduje, że PR dotyczy terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętego szczególną koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk kryzysowych.

·**Komplementarność projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych** – wymogiem koniecznym dla wspierania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach:

- a) **Komplementarność przestrzenna** – oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji PR wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji.
- b) **Komplementarność problemowa** – oznacza konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że PR będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach.
- c) **Komplementarność proceduralno-instytucjonalna** – oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.
- d) **Komplementarność międzyokresowa** - Możliwe jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Zmiany wprowadzane w PR odpowiadają na te potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu.
- e) **Komplementarność źródeł finansowania** - oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z PR opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

·Realizacja zasady partnerstwa i partycypacji - PR jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszaru rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi; partycypacja społeczna wpisana jest jako fundament działań na każdym etapie rewitalizacji.

2. POWIĄZANIE PR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI KRAJU, WOJEWÓDZTWA, POWIATU I GMINY.

2.1. Powiązanie PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi kraju

a) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL)

SRKL jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych i jest ona spójna ze Strategią Rozwoju Kraju 2020. SRKL została wprowadzona z konieczności podniesienia jakości życia w Polsce w perspektywie roku 2020. Stanowi również punkt wyjścia do podniesienia i rozbudowy kapitału ludzkiego przez zastosowanie właściwych rozwiązań dostosowanych do potrzeb osób na każdym etapie życia. Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Rypin wykazuje zgodność z następującymi punktami:

- Zapewnienie powszechnego dostępu do wysokiej jakości kształcenia i szkolenia odpowiadającego na zmieniające się potrzeby rynku pracy, a także stworzenie efektywnego systemu przejścia z edukacji (kształcenia i szkolenia), do zatrudnienia.

- Efektywna aktywizacja zawodowa osób niepracujących i poszukujących pracy, w szczególności długotrwale wykluczonych z rynku pracy oraz wcześniej niepracujących.

- Wyrównanie szans różnych grup społeczno-demograficznych na rynku pracy, w tym osób niepełnosprawnych.

- Tworzenie warunków do rozwoju partycypacji społecznej osób starszych w tym zaangażowania na rzecz społeczności lokalnych.

- Rozwój aktywnych, w tym innowacyjnych form pomocy osobom zagrożonym lub wykluczonym społecznie (w tym: innowacji społecznych w sferze integracji oraz ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej).

- Wsparcie dla osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą w rodzinie

b) Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK)

SRK została wprowadzona jako jeden z segmentów nowego systemu zarządzania rozwojem kraju. W związku z koniecznością dostosowania Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, przyjętej 29 listopada 2006 r., do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz do wyzwań wewnętrznych i zewnętrznych, podjęto decyzję o jej aktualizacji oraz o wydłużeniu czasu do 2020 roku. Prace nad aktualizacją realizowano tak, aby połączyć je z pracami nad innymi, opracowywanymi dokumentami strategicznymi, tj. długookresową strategią rozwoju kraju oraz strategiami zintegrowanymi. Zgodność Programu Rewitalizacji ze Strategią Rozwoju Kraju 2020 została przedstawiona poniżej.

- Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem.

- Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenia się przez całe życie.

c) Umowa Partnerstwa (UP)

UP to dokument, który określa strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014-2020, realizowane poprzez krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO). UP określa z jednej strony kontekst strategiczny w wymiarze tematycznym i terytorialnym, z drugiej zaś wskazuje oczekiwane rezultaty oraz obowiązujące ramy finansowe i wdrożeniowe. UP stanowi punkt odniesienia do określenia szczegółowej zawartości programów operacyjnych.. Wynegocjowane z Komisją Europejską (KE) UP oraz programy operacyjne stanowią podstawę do realizacji nowej perspektywy finansowej w Polsce.

Program Rewitalizacji wykazuje spójność z wyznaczonymi celami Umowy Partnerska:

- Stworzenie lub poprawa warunków dla rozpoczęcia, prowadzenia i rozwoju działalności przedsiębiorstw.

- Zachowanie dziedzictwa kulturowego (materialnego i niematerialnego) dla przyszłych pokoleń.

- Poprawa integracji z rynkiem pracy i mobilności zawodowej osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

- Integracja usług różnych służb publicznych na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa.

- Wsparcie ekonomii społecznej i miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych.

- Wsparcie jakości i dostępu do niedrogich usług publicznych.

·Wsparcie osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem z wykorzystaniem usług niestacjonarnych .

d) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR)

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie to dokument który określa w jaki sposób podmioty publiczne (w szczególności rządy samorządy województwa) powinny osiągnąć strategiczne cele rozwoju kraju w odniesieniu do polskiej przestrzeni. Głównym celem dokumentu jest wyznaczenie celów polityki rozwoju regionalnego, głównie na obszarach wiejskich i miastach. Celem strategicznym polityki regionalnej, określonym w KSRR, jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Cele Programu Rewitalizacji zgodne z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Region, Miasta, Obszary wiejskie:

·Tworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami – włączenie obszarów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe.

·Rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich.

·Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych.

·Rozwój lokalny dla poprawy jakości życia, atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

·Zapóźnione obszary wiejskie – restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna.

·Poprawienie dostępu do usług publicznych i ich jakości.

·Przeciwdziałania wykluczeniu z procesów rozwojowych obszarów skrajnie peryferyjnych.

·Przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.

e) Narodowy Plan Rewitalizacji 2022

Głównym założeniem Narodowego Planu Rewitalizacji jest ogólny dostęp tego dokumentu dla obywateli i podmiotów, aby każdy z nich mógł się identyfikować z ideą naprawy środowiska miejskiego i podejmować działania w tym kierunku.

Program Rewitalizacji wpłynie pozytywnie na realizację następujących zadań Narodowego Planu Rewitalizacji 2022:

·Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnienia.

·Ułatwienie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym.

·Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

·Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienia równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego oraz ponadpodstawowego.

f) Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu EUROPA 2020

Europa rozpoznała nowe zasady stymulowania wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Ich wdrożeniu służyć ma 7 inicjatyw przewodnich: Europejska agenda cyfrowa; Unia innowacji; Mobilna młodzież; Europa efektywnie korzystająca z zasobów; Polityka przemysłowa w erze globalizacji; Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia; Europejski program walki z ubóstwem.

W tym przypadku trzy cele pokrywają się z celami PR:

- Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

g) **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK)**

KPZK 2030 jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. W wymienionym dokumencie zaprezentowano wizję zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie najbliższych lat, określono cele i kierunki polityki zagospodarowania kraju oraz wskazano zasady oraz mechanizmy koordynacji i wdrażania publicznych polityk rozwojowych mających istotny wpływ terytorialny.

Wspólne cele Programu Rewitalizacji z KPZK:

- Wspomaganie restrukturyzacji obszarów wiejskich.
- Integracja przestrzenna i funkcjonalna obszarów wiejskich.
- Wspomaganie obszarów o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.
- Poprawa dostępności ośrodków subregionalnych oraz obszarów wiejskich.

h) **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności.**

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności to dokument wyznaczający główne kierunki i wyzwania rozwoju społeczno-gospodarczego kraju obejmujące okres co najmniej 15 lat. Stanowi najszerzy, najbardziej ogólny element nowego systemu zarządzania rozwojem kraju. Uzupełnieniem ramy strategicznej rozwoju Polski do 2030 roku jest Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 16 marca 2012 r.

Spójność zapisów Programu Rewitalizacji ze Strategią Rozwoju Krajem została opisana poniżej:

- Zapewnienie jak najlepszej adresowalności świadczeń i zasiłków i rozwój ekonomii społecznej, tak aby z jednej strony stymulowały i wspierały korzystanie z usług publicznych oraz z drugiej ograniczały ryzyko marginalizacji spowodowanej ubóstwem.
- Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększeniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasto.
- Zwiększenie stopnia dyfuzji połączeń miasto-wieś w celu dynamizowania rozwoju zarówno terenów miejskich, jak też obszarów wiejskich.
- Promowanie działań szkół i innych podmiotów w zakresie realizacji projektów społecznych.
- Promocja partycypacji społecznej i obywatelskiej (poprzez docenianie ludzi zaangażowanych w działalność społeczną, kampanie społeczne, wykorzystywanie nowoczesnych technologii, wprowadzanie nowych technik głosowań i komunikowania się administracji z obywatelami).

i) **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)**

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 została przyjęta przez Radę Ministrów na mocy uchwały nr 239 z dnia 13 grudnia 2011 roku. Koncepcja (KPZK 2030) jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Niniejszy dokument jakim jest Program Rewitalizacji Gminy Rypin na lata 2016-2023 jest zgodny z KPZK 2030 w następujących jej celach:

- Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnego równoważenia rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników

rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

·Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.

2.2.Powiązania PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi województwa

a) Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020

Ustawowym obowiązkiem samorządu terytorialnego jest przyjęcie tej strategii, która jest nierozłączną częścią strategii rozwoju województwa (Dz.U. z 2015 r. poz. 163, poz. 693i poz. 1240). Strategia obejmuje w szczególności programy: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Zgodność Programu Rewitalizacji ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 została wypunktowana poniżej:

·Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych poprzez realizację programów rynku pracy i inne formy aktywnej integracji.

·Aktywizacja społeczna i zawodowa osób korzystających z pomocy społecznej poprzez pracę socjalną i aktywne formy integracji społecznej w szczególności osób i rodzin długotrwale korzystających z pomocy oraz rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

·Upowszechnianie i kształtowanie postaw przedsiębiorczych w ramach edukacji formalnej i nieformalnej.

·Wspieranie rodzin poprzez rozwój specjalistycznego poradnictwa i innych form pomocy w gminach i powiatach.

·Stymulowanie i wzmacnianie działań na rzecz wyrównania szans rozwoju społecznego, edukacyjnego i kulturalnego osób rodzin ze środowisk defaworyzowanych, w szczególności z obszarów wiejskich, pepeerowskich i dzielnic zaniedbanych.

·Promowanie i wspieranie programów informacyjno-edukacyjnych mających na celu zwrócenie uwagi na zagrożenia wynikające z uzależnień.

·Wzmacnianie i upowszechnianie różnych form dialogu obywatelskiego.

·Rozwój programów aktywności lokalnej, jako instrumentu rewitalizacji społecznej i ekonomicznej.

b) Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ (SRWK-P)

Rysunek Główne założenia SRWK-P

ZIDENTYFIKOWANO 5 WYZWAŃ ROZWOJOWYCH:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020

Rysunek Główne Priorytety i Cele SRWK-P

KUJAWSKO-POMORSKIE. PLAN MODERNIZACJI 2020+

PRIORYTETY

Konkurencyjna gospodarka

Nowoczesne społeczeństwo

CELE STRATEGICZNE

Gospodarka i miejsca pracy

Innowacyjność

Nowoczesny sektor rolno-spożywczy

Tożsamość i dziedzictwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020

c) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa, spełnia rolę połączenia pomiędzy planowaniem krajowym, a planowaniem miejscowym, co decyduje o jego negocjacyjnej funkcji w mogących powstać różnicach interesów lub konfliktach pomiędzy rozwiązaniami ogólnokrajowymi, a koncepcjami rozwoju lokalnego.

Poniżej przedstawiono cele Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, z którymi spójność wykazuje Program Rewitalizacji dla Gminy Rypin :

- Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich i małych miast.
- Restrukturyzacja rynku pracy i ograniczenie bezrobocia.

2.3.Powiązania PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi powiatu

a) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Rypińskim na lata 2015-2024

Opracowanie Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest zadaniem powiatu wynikającym z Art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.), zgodnie z którym do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych

i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Program Rewitalizacji wykazuje spójność ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Rypińskim w następujących punktach:

- Stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich w kierunkach zgodnych z oczekiwaniami rynku pracy.
- Wspieranie rodzin i rozwój różnych form pieczy zastępczej.
- Stworzenie sprawnego systemu pomocy społecznej pomagającego osobom i rodzinom przezwyciężyć trudności życiowe, których nie są w stanie pokonać samodzielnie.
- Podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy.
- Zapobieganie powstawaniu problemów związanych z uzależnieniem.
- Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników, w celu zapewnienia jak najlepszego standardu świadczonych usług.

b) Strategia Rozwoju Obszaru Społeczno-Gospodarczego Powiatu Rypińskiego

Strategia Rozwoju Obszaru Społeczno-Gospodarczego Powiatu Rypińskiego to zalecenie obejmujące cele, zadania i środki realizacji na podstawie specyfiki analizowanego obszaru. Przedstawia zarys ogólny oraz szczegółowy, określający kierunek działań władz Powiatu, zachowując jednocześnie elastyczność, dającą możliwość wprowadzania zmian.

Program Rewitalizacji wykazuje spójność z następującymi celami omawianego dokumentu:

- Poszerzanie oferty i jakości usług medycznych oraz wdrażanie programów profilaktycznych i prozdrowotnych;
- Skuteczna aktywizacja osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Rozbudowa oferty usług opiekuńczych poprzez tworzenie placówek opieki społecznej oraz powiększenie wachlarza usług kierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych;
- Zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi do lat 3.

2.4. Powiązania PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

a) Strategia Rozwoju Gminy Rypin na lata 2014-2020

Strategię Rozwoju Gminy można określić jako długofalowy proces wytyczania i osiągnięcia celów wspólnoty samorządowej. Dokument jest odpowiedzią na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o Strategię, jak również skuteczną próbą dostosowania się do standardów europejskich.

Program Rewitalizacji jest spójny z następującymi celami :

- Wzrost kapitału ludzkiego i społecznego gminy Rypin oraz jego aktywizacja.
- Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz poprawa możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.
- Wzrost potencjału gospodarczego poprzez rozwój zrównoważonego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego opartego na innowacyjności oraz produktach lokalnych i regionalnych.

b) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Rypin w latach 2014-2020

Strategia rozwiązywania problemów społecznych ukierunkowana jest na polepszenie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się

pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej. Działania będą kierowane głównie do środowisk pozostających na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Zgodność Programu Rewitalizacji ze SRPS Gminy Rypin zaprezentowano poniżej:

- Zapewnienie odpowiedniego systemu wsparcia dla rodzin z dysfunkcjami.
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju.
- Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w nabywaniu nowych kwalifikacji, kompetencji zawodowych i społecznych.

c) Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2015-2023

Celem Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność jest wykształcenie w lokalnych samorządach, ale przede wszystkim w społeczeństwie, czynnej postawy w działaniu na rzecz własnego rozwoju, a także umiejętności porozumiewania się, wyrażania własnych opinii, umiejętności wypracowywania kompromisu na rzecz wspólnego dobra.

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju, w których realizację wpisuje się Program Rewitalizacji Gminy Rypin:

- Rozwój tożsamości lokalnej na obszarze „Stowarzyszenia LGD Gmin Dobrzyńskich Region Północ” do 2023 roku.
- Kształtowanie postaw sprzyjających zaangażowaniu w oddolne inicjatywy lokalne na obszarze „Stowarzyszenia LGD Gmin Dobrzyńskich Region Północ” do 2023 roku.
- Wzrost wykorzystania potencjału społeczno-gospodarczego środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym na obszarze „Stowarzyszenia LGD Gmin Dobrzyńskich Region Północ” do 2023 roku.

d) Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2016-2023 Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyń Region Północ

Celem działania Stowarzyszenia jest wykształcenie w lokalach czynnej postawy w działaniu na rzecz własnego rozwoju, a także umiejętności porozumiewania się, wyrażania własnych opinii, umiejętności wypracowywania kompromisu na rzecz wspólnego dobra. Program Rewitalizacji wpisuje się w realizację następujących celów Lokalnej Strategii:

Cel ogólny nr 3: Rozwój spójności społecznej obszaru „Stowarzyszenie LGD Gmin Dobrzyń Region Północ” do 2023

oCel szczegółowy 3.1.: Kształtowanie postaw sprzyjających zaangażowaniu w oddolne inicjatywy lokalne na obszarze „Stowarzyszenia LGD Gmin Dobrzyńskich Region Północ” do 2023.

3. UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY WIEJSKIEJ RYPIN

Gmina wiejska Rypin jest zlokalizowana we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie rypińskim. Graniczy ona z 7 innymi gminami (Wąpielsk, Brzuze, Rogowo, Skrwilno, Osiek, Świedziebnia, Miasto Rypin). Na terenie gminy znajduje się 30 miejscowości, które tworzą 24 sołectwa. Powierzchnia gminy wynosi 132 km², a liczba ludności to 7 607 mieszkańców (stan na 30.06.2016). Ogólna powierzchnia gminy wynosi 13 177 ha z czego większą część stanowią użytki rolne (11025 ha, co daje 83,7%), a lasy zajmują 982 ha. Wśród użytków rolnych główną część stanowią grunty orne, które charakteryzują się dużą wartością użytkową (dominują gleby IV i III klasy bonitacyjnej). Pomimo tak wielu gruntów o wysokiej wartości, nie brakuje terenów, które będą mogły stanowić podstawę dla lokalizacji inwestycji.

1. Demografia

Liczebność gminy, jak już zostało wspomniane wynosi 7 607 mieszkańców. Najliczniejszą grupę wiekową stanowią osoby w wieku od 20-39 lat, a więc osoby w wieku produkcyjnym. W przeciągu lat 2002-2014 liczba osób w wieku produkcyjnym zwiększała się, co oznacza większą liczbę ludzi zdolnych do pracy. Należy jednak zauważyć, że liczba osób młodych regularnie maleje, a osób starszych (55 i więcej) wzrasta. Oznacza to niewątpliwie starzenie się społeczeństwa, co spowodowane jest głównie migracjami zarobkowymi oraz coraz bardziej dominującym modelem rodziny 2+1.

Z dokładnej analizy struktury wiekowej mieszkańców Gminy Rypin można wyciągnąć następujące wnioski:

- Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym stale maleje, co przy utrzymaniu się tej tendencji będzie powodowało zmniejszanie się populacji gminy;

- Liczebność osób w wieku produkcyjnym mimo braku stałego trendu, w okresie od 2012 do 2016 rośnie;

- Liczebność osób w wieku poprodukcyjnym od roku 2005 wykazuje tendencję zwyżkową.

2. Migracje

Poprzez pojęcie migracji rozumiemy czasową lub stałą zmianę miejsca zamieszkania, która w większości przypadków ma podłoże ekonomiczne. Analizując dane ze stron Głównego Urzędu Statystycznego można zaobserwować tendencję spadkową (jedynie w roku 2013 saldo migracji wyniosło 0) co w porównaniu ze zmniejszającą się liczbą młodych ludzi może stanowić poważne zagrożenie dla gminy.

3. Przyrost naturalny

Mimo braku stałego trendu związanego z kształtowaniem się liczby urodzeń oraz zgonów na terenie Gminy Rypin odnotowane saldo przyrostu naturalnego w analizowanym okresie (tj. 2010-2014) przyjmowało wartości dodatnie.

4. Podmioty gospodarcze

Na terenie gminy Rypin funkcjonuje wiele małych podmiotów gospodarczych. Na przestrzeni lat 2010-2014 liczba mikroprzedsiębiorstw (0 do 9 osób) stale rosła, podczas gdy liczba małych (10-49 osób) delikatnie się wahała (różnica jednego podmiotu), a liczba średnich podmiotów (50-249) z roku na rok malała. Oznacza to, że na opisywanym obszarze następuje coraz większe rozproszenie podmiotów, a co za tym idzie rozdrobnienie gospodarki gminy.

5. Bezrobocie

Sytuacja bezrobocia na terenie gminy na przestrzeni lat uległa poprawie (zmniejszenie liczby ludności bez zatrudnienia o prawie połowę), jednak gdy porównamy udział procentowy liczby bezrobotnych w liczbie ludności ogółem i porównamy to ze średnimi statystykami kraju, oraz województwa, możemy zaobserwować, że obszar prezentuje się niekorzystnie.

6. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego oraz stan infrastruktury technicznej

6.1.Oczyszczanie ścieków i gospodarowanie odpadami

Na terenie gminy nie funkcjonuje żadna komunalna oczyszczalnia ścieków, jednak funkcjonuje 1 020 oczyszczalni przyzagrodowych. Rozpoczęto również budowę sieci kanalizacyjnej na trasie Starorypin – miejska oczyszczalnia ścieków w Rypinie. Gmina wprowadziła obowiązujący od 1 lipca 2013 roku system gospodarowania odpadami komunalnymi, polegający na przejęciu przez gminę odpowiedzialności za odpady i ustalenie dla mieszkańców opłat za odbiór i gospodarowanie odpadami.

6.2.Wodociągi i kanalizacja

Głównym źródłem zaopatrzenia gminy Rypin w wodę są wody podziemne. Ponad 90% jej obszaru jest zwodociągowana. Sieć wodociągowa wynosi 190.6 km, natomiast sieć kanalizacyjna 28.7 km. Do sieci kanalizacyjnej podłączone są 1 103 osoby.

6.3.Komunikacja drogowa

Na terenie gminy nie występują żadne drogi krajowe, sieć drogową tworzą drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Na diagnozowanym obszarze nie występują drogi rowerowe, a co za tym idzie ruch rowerowy odbywa się po drogach publicznych. Znajduje się tu również niewiele chodników oraz parkingów.

6.3.Infrastruktura łączności

Teren gminy obsługiwany jest przez jednego operatora sieci przewodowej, znajduje się w zasięgu wszystkich operatorów telefonii komórkowej. Jednym z głównych problemów obszaru jest dostęp mieszkańców do Internetu.

8. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">·Dobra jakość ziemi rolniczej·Dobrze funkcjonujący system oświaty·Sprawne działanie GOPS w Rypinie·Duża ilość małych podmiotów gospodarczych·Brak dużych emitorów zanieczyszczeń·Sieć dróg lokalnych·Aktywność społeczna;·10 funkcjonujących świetlic wiejskich.	<ul style="list-style-type: none">·Słaby dostęp gminy do Internetu·Mała ilość chodników·Bezrobocie·Słaby dostęp do opieki medycznej·Rozdrobnione gospodarstwa rolne·Brak przedszkola·Wysoki odsetek osób dotkniętych ubóstwem·Brak dostatecznie rozwiniętej infrastruktury społecznej·Słaba jakość dostępnej opieki medycznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">·Zatrzymanie złych trendów migracyjnych i zwiększenie liczby urodzeń poprzez prorodzinna politykę państwa·Dotacje z UE·Wykorzystanie kreatywności i przedsiębiorczości młodych ludzi·Modernizacja infrastruktury·Agroturystyka·Integracja społeczna·Napływ ludności miejskiej poza gminy (osiedlanie się na terenach wiejskich)	<ul style="list-style-type: none">·Starzenie się społeczeństwa·Migracja ludzi młodych·Wzrost bezrobocia·Konkurencja pomiędzy gminami dotycząca pozyskiwania środków z UE·Powiększanie się obszarów patologii społecznej na terenie gminy·Bierność osób objętych pomocą społeczną·Dalsze obniżanie standardów podstawowych usług NFZ

4. OBSZAR ZDEGRADOWANY

Zgodnie z Zasadami Programowania Przedsięwzięć Rewitalizacyjnych aby wyznaczyć obszar zdegradowany, należy przeprowadzić diagnozę całego obszaru, by było możliwe zlokalizowanie stanu kryzysowego występującego na terenie gminy. Obszarem zdegradowanym może być jedna miejscowość, jak również kilka, które nie muszą posiadać wspólnych granic. Obszar zdegradowany powinien spełniać następujące warunki:

- a) Na terenie miejscowości identyfikuje się co najmniej dwa problemy społeczne mierzone wskaźnikami podanymi w Zasadach, które mają niższą wartość niż średnia dla gminy, oraz przynajmniej jeden z innej sfery niż społeczne, który może zostać zaproponowany przez gminę.
- b) Na terenie miejscowości znajduje się przestrzeń zdegradowana.

Na potrzeby diagnozy zostały przeanalizowane 24 sołectwa pod względem następujących wskaźników:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze;
- Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze;
- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym samym wieku.

Tabela Wybrane wskaźniki społeczne z terenu gminy Rypin

LP	Sołectwo	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym samym wieku	Liczba negatywnych cech
1	Gmina Rypin	11,48	27,46	53,65	-
2	Balin	12,07	39,13	44,19	2
3	Borzymin	14,21	42,86	47,14	2
4	Cetki	9,90	21,43	86,11	1
5	Czyżewo	9,21	31,25	45,33	1
6	Dębiany	12,92	25,00	60,94	2
7	Dylewo	12,11	0,00	47,37	1
8	Głowińsk	12,37	31,82	51,85	2
9	Godziszewy	8,08	66,67	45,68	1
10	Jasin	12,56	10,53	70,27	2
11	Kowalki	11,20	16,67	33,88	0
12	Linne	9,82	27,27	55,56	1
13	Marianki	11,72	27,78	56,41	3
14	Podole	9,52	14,29	25,00	0
15	Puszcza Rządowa	10,34	43,33	84,29	2
16	Rusinowo	11,33	12,50	37,72	0
17	Rypałki Prywatne	8,80	14,29	38,46	0
18	Sadłowo	13,02	28,00	65,12	3
19	Nowe Sadłowo	13,81	0,00	52,63	1
20	Sikory	9,55	37,50	30,56	1
21	Starorypin Rządowy	9,76	25,00	100,00	1
22	Starorypin Prywatny	12,53	26,09	57,35	2
23	Stawiska	11,93	45,45	59,09	3
24	Stępowo	13,51	29,41	65,08	3
25	Zakrocz	15,38	42,86	27,59	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Rypin

Analizując powyższą tabelę można na wstępie określić, które sołectwa będą brane pod uwagę w dalszej analizie. Są to kolejno: Balin, Borzymin, Dębiany, Głowińsk, Jasin, Marianki, Puszcza Rządowa, Sadłowo, Starorypin Prywatny, Stawiska, Stępowo oraz Zakrocze. Na tych terenach zdiagnozowano co najmniej dwa negatywne (czyli mniej korzystne od średniej dla gminy) wskaźniki społeczne. Łączna powierzchnia wszystkich obszarów o skumulowanych negatywnych cechach to 7 353,31ha. Pozwala to na dalszą analizę, która polegać będzie na porównaniu sołectw ze średnią gminy pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Tabela Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie gminy Rypin

LP	Sołectwa	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Aktywna działalność gospodarcza osób fizycznych	1*
1	Gmina Rypin	5 172	248	4,91
2	Balin	294	13	4,42
3	Borzymin	234	11	4,70
4	Dębiany	167	5	2,99
5	Dylewo	127	6	4,72
6	Głowińsk	371	22	5,93
7	Jasin	149	9	6,04
8	Marianki	255	13	5,10
9	Puszcza Rządowa	237	7	2,95
10	Sadłowo	344	16	4,65
11	Nowe Sadłowo	116	6	5,17
12	Starorypin Prywatny	290	11	3,79
13	Stawiska	145	3	2,07
14	Stępowo	263	15	5,70
15	Zakrocze	133	5	3,76

*wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

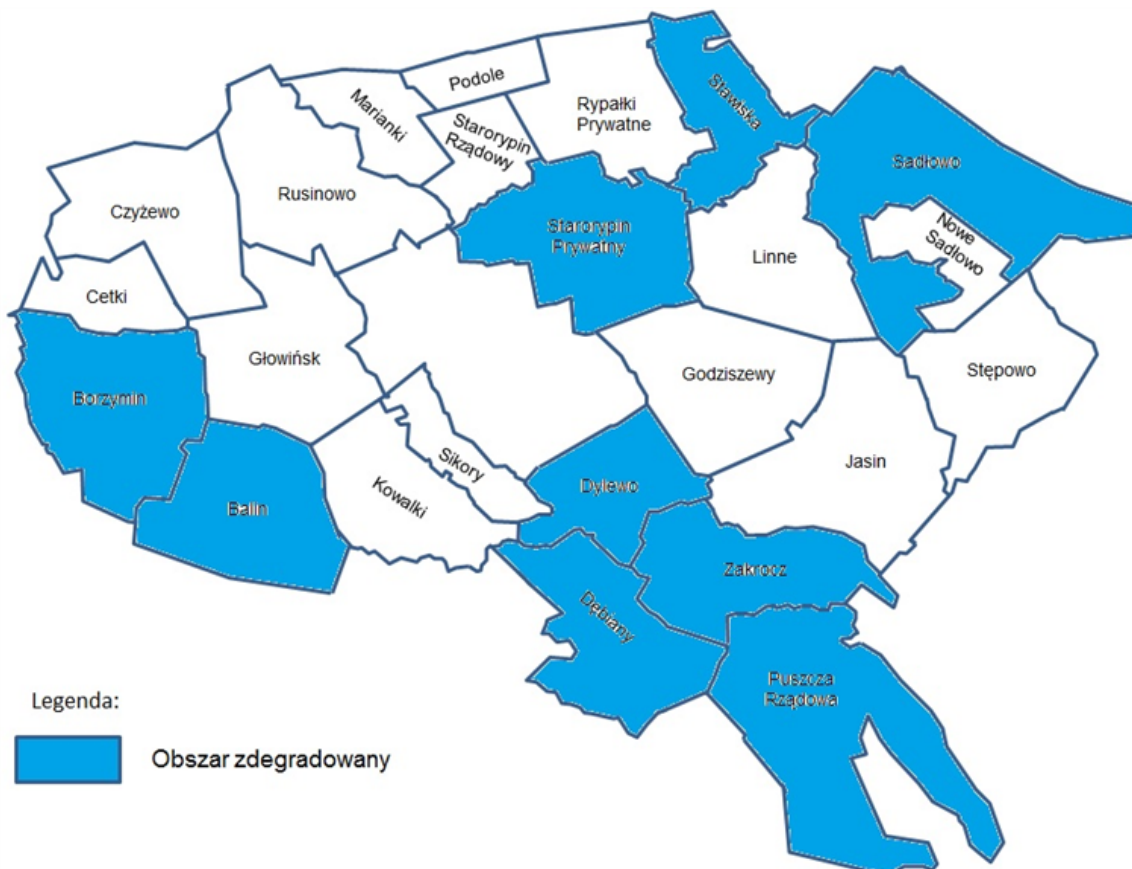
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Rypin

Po przeanalizowaniu powyższych danych możemy wydzielić sołectwa, które kwalifikują się do obszaru zdegradowanego. Są to: Balin, Borzymin, Dębiany, Dylewo, Puszcza Rządowa, Sadłowo, Starorypin Prywatny, Stawiska oraz Zakrocze. Łączna powierzchnia tych miejscowości to 6 047,76 ha, co daje 45,9% powierzchni całej gminy, co według Zasad programowania przekracza wielkość obszaru rewitalizacji, jednak napiszę o tym w kolejnym rozdziale, natomiast ilość mieszkańców tych obszarów wynosi 2 967, co daje 38,4 %, co również przekracza dopuszczalne kryterium.

Wybrane wskaźniki społeczne dobrze oddają sytuację społeczną na obszarze gminy Rypin. Pokazują dane związane z ludnością w wieku produkcyjnym, bezrobociem oraz ilością udzielanej pomocy społecznej. Na podstawie tych informacji możliwe jest stworzenie przekroju całego obszaru i wybranie obszarów na których zdiagnozowano problemy. Po przeanalizowaniu poniższej mapy ciężko wyróżnić obszar koncentracji obszaru zdegradowanego. Jak można zauważyć na terenie zlokalizowane są trzy zagęszczenia tych obszarów: na południu, zachodzie i w północno-wschodniej

części gminy. Na południu znajduje się ich najwięcej, bo aż 4 sołectwa, jednak to na północnym-wschodzie zlokalizowane są dwa obszary, które zgodnie z danymi z załączonych tabel posiadają wszystkie wskaźniki poniżej średniej gminy a są to Sadłowo i Stawiska. Daje to podstawę do dalszej delimitacji obszaru rewitalizacji, który zostanie opisany w następnym rozdziale.

Rysunek Mapa obszaru zdegradowanego na terenie gminy Rypin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Rypin

5. OBSZAR REWITALIZACJI

W poprzednim rozdziale zostało wyliczone, że obszar zdegradowany zajmuje 45,9 % powierzchni całej gminy i jest zamieszkiwany przez 38,4% całej populacji gminy. Zgodnie z Zasadami Programowania obszar rewitalizacji nie może przekraczać 20% powierzchni i 30% liczby ludności. W tym przypadku należy dokonać kolejnej delimitacji obszaru gminy. W przypadku braku przestrzeni zdegradowanej, w następnej kolejności należy wybrać region o największej liczbie ludności, aby działania rewitalizacyjne miały jak największe oddziaływanie społeczne. Sołectwem, które spełnia ten warunek jest Sadłowo, dlatego więc obszar rewitalizacji można zmniejszyć do tego jednego obszaru. Zatem obszar rewitalizacji wynosił będzie 887,58 ha, czyli 6,7 % powierzchni i 507 mieszkańców, czyli 6,6% ludności całej gminy Rypin. Sadłowo położone jest w północno-wschodniej części województwa, w pobliżu DW 563.

Zgodnie z Zasadami Programowania wyznaczono cel dla obszaru zdegradowanego Gminy Rypin.

Cel został wybrany w oparciu o niżej wymienione wymagania:

- Występowanie potencjału infrastrukturalnego;
- Wielkości grupy potencjalnych odbiorców działań rewitalizacyjnych#.

Głównym potencjałem sołectwa Sadłowo jest:

- Pałac, który służy za Ośrodek Pracy Twórczej oraz główne centrum kulturalne gminy;
- Kościół z XVIII wieku oraz ruiny zamku rycerskiego mogące wzmocnić potencjał turystyczny obszaru;
- Boiska oraz kort tenisowy;
- 8 pomników przyrody;
- Jezioro Sadłowskie mogące uatrakcyjnić turystycznie gminę;
- Filia Gminnej Biblioteki Publicznej;
- Czwarte pod względem ludności i drugie pod względem wielkości sołectwo w gminie.

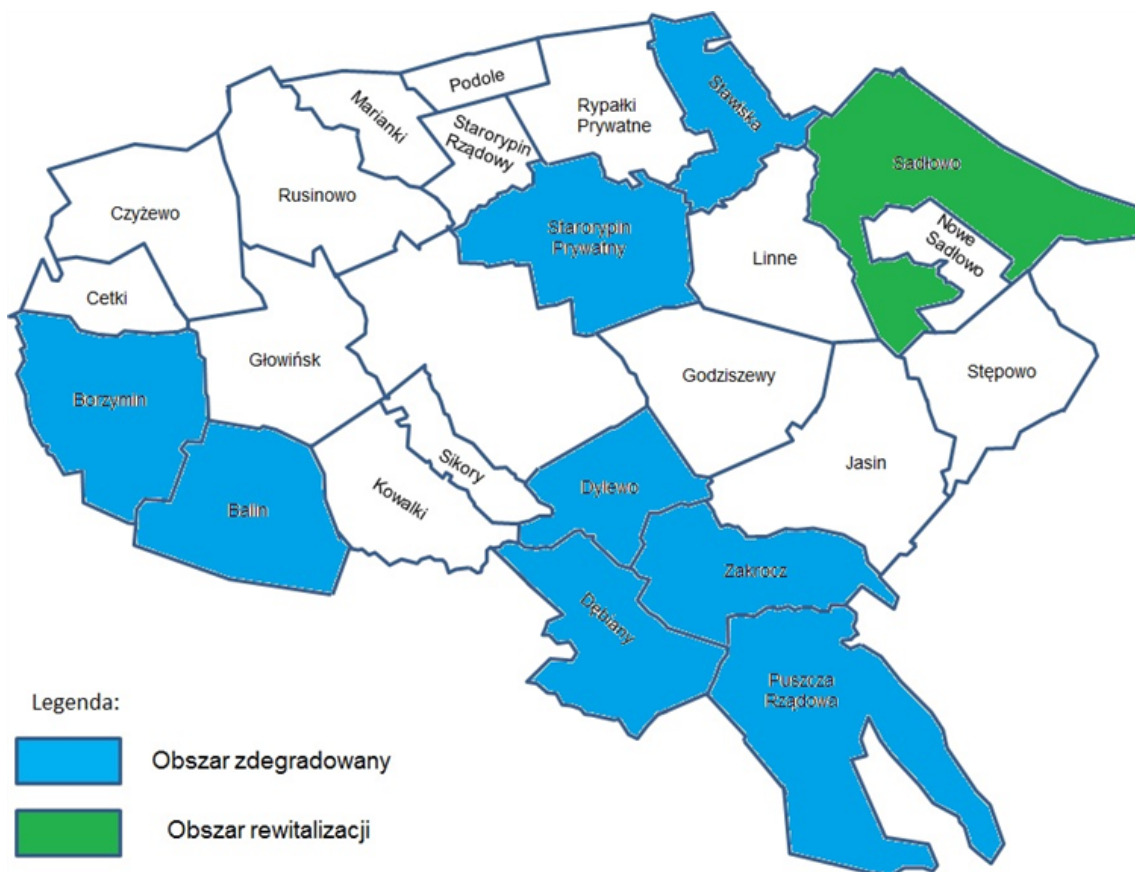
Głównym potencjałem znajdującym się na terenie sołectwa jest pałac pochodzący z przełomu XVIII i XIX w. Obecnie spełnia on funkcję Ośrodka Pracy Twórczej, gdzie organizowane są zajęcia artystyczne dla dzieci oraz coroczne plenery dla twórców. W przypadku gdy na terenie gminy jest mało miejsc propagujących kulturę, to właśnie to miejsce służy jako jeden z głównych ośrodków kulturalnych na obszarze gminy.

Źródło: <http://www.polskiezabytki.pl/>

Kolejnym ważnym punktem są zabytki zlokalizowane na terenie sołectwa. Zarówno wspomniany wcześniej pałac, jak i kościół mogą służyć jako urozmaicenie turystyki, bądź agroturystyki na terenie Gminy Rypin. Elementem, który może służyć poprawie atrakcyjności turystycznej jest jezioro Sadłowskie, które w połączeniu ze znajdującymi się na terenie sołectwa boiskami sportowymi i ścieżką rowerową zapewniają aktywny wypoczynek nie tylko dla mieszkańców tego obszaru. Należy również wspomnieć, że Sadłowo jest drugim pod względem liczby mieszkańców sołectwem, więc ewentualne działania rewitalizacyjne miałyby duży wpływ.

Rysunek Obszar rewitalizacji na terenie gminy Rypin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Rypin

6.

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Sadłowo położone jest w północno-wschodniej części gminy Rypin. Powierzchnia całkowita sołectwa wynosi 887,58 ha i zamieszkuje ją 507 mieszkańców. W Sadłowie znajdują się szkoła podstawowa, filia Gminnej Biblioteki Publicznej, Ośrodek Pracy Twórczej, zlokalizowany w pałacu, ośrodek zdrowia oraz XVIII-wieczny kościół. Do pełnego poznania badanego obszaru niezbędna jest szczegółowa diagnoza, z podziałem na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną które zostaną opisane w tym rozdziale.

a) Sfera społeczna

Do lepszego przedstawienia sytuacji społecznej w Sadłowie posłuży tabela porównująca wartość wskaźników społecznych z sołectwa z danymi gminy.

Tabela Porównanie wskaźników społecznych Sadłowa z Gminą Rypin.

Wyszczególnienie	Sadłowo	Gmina Rypin
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	13,02	11,48
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	7,27	7,50
Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych	28,00	27,46
Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem	37,40	37,43
Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym samym wieku	65,12	53,65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Rypin

Jak można zauważyć na powyższej tabeli w przypadku udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem sytuacja w Sadłowie wypada gorzej niż w przypadku średniej gminy. Podobnie wygląda sytuacja z udziałem bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych. Niekorzystnie również na tle gminy wypada udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym samym wieku. Za pomocą tych danych zostały przedstawione problemy sołectwa, które występują w większym stopniu i pokrywają się z problemami całej gminy, czyli starzeniem się społeczeństwa, bezrobociem i dużym udziałem beneficjentów pomocy społecznej. Powodują one kształtowanie się niekorzystnej sytuacji na terenie zarówno gminy jak i Sadłowa.

b) Sfera gospodarcza

Wśród ludności w wieku produkcyjnym (344 osoby) tylko 16 prowadzi aktywną działalność gospodarczą. Daje to zaledwie 4,65 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób. Jest to wynik poniżej średniej gminy (4,91). Głównym celem stojącym przed władzami powinno być wspieranie tworzenia małych i średnich firm, co przełoży się nie tylko na poprawę gospodarczą, ale również, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, na obniżenie bezrobocia. Należy położyć szczególny nacisk na tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczej, co w pełni pozwoli wykorzystać potencjał Sadłowa.

c) Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Podstawowym problemem Sadłowa jest brak przedszkola oraz żłobka, co blokuje aktywizację młodych kobiet. Dzięki tym miejscom matki mogą zostawić pod opieką swoje dzieci, dzięki czemu mają możliwość do podjęcia pracy.

d) Sfera techniczna

Na terenie Sadłowa występuje bardzo mała ilość chodników, co stwarza niebezpieczeństwo podczas poruszania się, dodatkowo ich stan jest niezadowolający. Również stan dróg jest niewystarczający, co utrudnia użytkowanie i sprawny przejazd przez cały obszar. Remontu wymaga pałac, czyli główny ośrodek kultury nie tylko Sadłowa, ale również okolicznych sołectw.

Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ·Dobra kondycja lokalnych przedsiębiorstw ·Dobre wyposażenie w infrastrukturę rekreacyjną (boiska, kort tenisowy, plac zabaw) ·Czwarte pod względem liczby mieszkańców i drugie pod względem wielkości sołectwo w gminie ·Pałac, pełniący funkcje kulturalne ·Jezioro Sadłowskie ·Dobry stan środowiska ·Ścieżka rowerowa 	<ul style="list-style-type: none"> ·Mała ilość chodników ·Słabe połączenia komunikacyjne z Rypinem ·Duża ilość bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 2 lata ·Słaby stan techniczny pałacu ·Słaby stan dróg ·Duża ilość ludności w wieku poprodukcyjnym ·Duża ilość ludności pobierająca zasiłki na dzieci ·Mała ilość podmiotów gospodarczych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ·Dotacje z UE ·Wykorzystanie kreatywności i przedsiębiorczości młodych ludzi ·Modernizacja chodników i dróg ·Agroturystyka ·Integracja społeczna ·Budowa punktu opieki dla najmłodszych ·Zwiększenie inwestycji pozarolniczych ·Poprawa stanu technicznego pałacu ·Zwiększenie liczby połączeń komunikacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> ·Starzenie się społeczeństwa gminy ·Migracja ludzi młodych ·Wzrost bezrobocia ·Bierność osób objętych pomocą społeczną ·Dalszy brak punktu opieki dla najmłodszych, co uniemożliwi aktywizację zawodową rodziców ·Brak poprawy warunków sfery technicznej

7. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja Gminy jest ogólnym określeniem stanu, do którego dążyć będą władze Gminy klarując swoją politykę związaną z rozwojem. Kreacja przyszłości gminy w postaci wizji, jest fundamentem, który powinien być dla mieszkańców oraz władz aspiracją do realizacji projektów.

Istotą tworzenia przez Gminę Rypin Programu Rewitalizacji jest przeprowadzenie istotnych z punktu widzenia dalszego rozwoju diagnoz obszaru terytorialnego jednostki oraz wysnuć głównych wniosków dotyczących problemów oraz potencjałów, które można by wykorzystać, aby móc przeciwdziałać niekorzystnej sytuacji w Gminie. Wszystkie powyższe prace zostały dokładnie opisane w poprzednich rozdziałach. Dokładne analizy były fundamentem, który pozwolił na stworzenie wizji Gminy Rypin, która została przedstawiona poniżej.

Wizja Gminy Rypin

- Gmina Rypin jako obszar przyjazny mieszkańcom i środowisku, wspierający lokalną aktywność oraz dbająca o zrównoważony rozwój

8. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK

Cele rewitalizacji są skonkretyzowaniem ogólnych zapisów wizji, która została sformułowana na podstawie diagnoz oraz konsultacji społecznych z mieszkańcami, zaprezentowanej w poprzednim rozdziale. Poniżej wyznaczono cel główny oraz cele szczegółowe, które zostały skonstruowane na podstawie wytycznych oraz metodologii SMART, tzn: **S** – cele zostały wybrane w sposób Konkretny, **M** – mierzalne, na podstawie wskaźników określonych w poniższej tabeli, **A** – osiągalne, **R** – realne, możliwe do osiągnięcia, oraz **T** – określone w czasie do roku 2023. Przy określeniu celu głównego kierowano się podstawowymi założeniami rewitalizacji, czyli zwalczaniu negatywnych zjawisk pochodzących zwłaszcza ze sfery społecznej, ale również gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Cel główny: Przekształcenie przestrzeni na cele aktywizacji społecznej

- Cel szczegółowy:
Wzrost aktywności społecznej, ożywienie społeczne
 - Kierunek :
Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury społecznej

Wyszczególnienie	Wartość w roku 2023
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów	1000
Liczba dzieci zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystająca ze świetlic środowiskowych/klubów młodzieżowych	88
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1
Liczba osób zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	42
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna	25
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	887,58 ha

Źródło: Opracowanie własne

9. LISTA PLANOWANYCH INWESTYCJI / PRZEDSIĘZWIEĆ REWITALIZACYJNYCH

Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały stosownie wyselekcjonowane, aby w pełni odpowiedzieć na zdiagnozowane negatywne zjawiska zwłaszcza ze sfery społecznej, oraz przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej. Idea rewitalizacji zakłada, że poprzez realizację inwestycji wykorzystujących potencjał danej Gminy, zmniejsza się lub niweluje negatywne, zdiagnozowane aspekty życia w Gminie. Według powyższego algorytmu, postąpiono w przypadku typowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które były poddawane szerokim konsultacją społeczną, w trakcie opracowania niniejszego dokumentu. Jako przedsięwzięcia główne zakwalifikowane wszelkie działania, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i nie rozwiąże się zdiagnozowanych sytuacji problemowych. Pozostałe przedsięwzięcia, czyli uzupełniające rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy wskazać obszary tematycznie, zagadnienia istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji.

W poniższej tabeli dokładnie opisano przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które będą realizowane przez władzę Gminy w okresie trwania Programu Rewitalizacji, tj. w latach 2016-2023.

Tabela . Przedsięwzięcia rewitalizacyjne Gminy Rypin na lata 2016-2023

Obszar rewitalizacja (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Podmioty realizujące projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Obszar rewitalizacji	CEL REWITALIZACJI: WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ, OŻYWIENIE SPOŁECZNE								
	Kierunki działań: Zapewnienie Odpowiedniej Infrastruktury Społecznej								
Sadłowo	1.	Utworzenie pracowni artystycznej i Sali wykładowej w pałacu w Sadłowie wraz z oświetleniem pałacu i stawu lampami parkowymi, a także budowa kładki na ścieżce łączącej pałac z terenem rekreacyjnym, pomostu widokowego na stawie oraz altany	Infrastrukturalny	Gmina Rypin	Zakup mebli, projektora, ekranu, szafy, gablot, regalów, stolów, krzeseł, sztalg, punktów świetlnych. Zainstalowanie lamp parkowych, wykonanie kładki przez rów na ścieżce łączącej pałac z terenem rekreacyjny oraz pomostu widokowego i altany	Sadłowo	510 000 zł	Stworzenie pracowni artystycznej i sali wykładowej w pałacu w Sadłowie	Protokół odbioru robót
Sadłowo	1.1	Organizacja warsztatów artystycznych dla dzieci z rodzin defaworyzowanych	Społeczny	Gmina Rypin	Organizacja warsztatów artystycznych, w tym: Warsztaty lepienia w glinie,	Sadłowo	6 x 5.000 zł = 30.000 zł.	Wzrost aktywności społecznej	Listy obecności ze spotkań.

					warsztaty malarskie, warsztaty rzeźbiarskie. Plenery artystyczne, wycieczki turystyczne.				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

10. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PR

Komplementarność projektów została zapewniona już na etapie planowania oraz konsultowania Programu Rewitalizacji Gminy Rypin na lata 2016-2023. Wszystkie opisane w poprzednim rozdziale działania mają działać w sposób komplementarny, oznacza to, że ich realizacja wpłynie w pełni na zminimalizowanie, bądź zniweluje negatywne oddziaływania zdiagnozowane na terenie Gminy Rypin.

Komplementarność projektowa

Rewitalizacja na terenach wybranych na etapie delimitacji, a dokładniej budynku którym jest pałac w Sadłowie wraz z parkiem, będzie przedsięwzięciem kapitałochłonnym, jednakże efekty z jego realizacji mają odpowiedzieć na problemy i być zgodne z realizacją wizji Gminy. Kluczowym w całym przedsięwzięciu jest utworzenie w zrewitalizowanym pałacu „Pracowni i Sali wykładowej”. Miejsce to będzie pełniło funkcję miejsca aktywizacji społecznej, wykorzystujących m.in. potencjał artystyczny. Dla mieszkańców Gminy Rypin organizowane będą zajęcia artystyczne w tym: malarskie, rzeźbiarskie, lepienia w glinie. Głównym założeniem realizacji przedsięwzięcia jest budowanie potencjału artystycznego, który skutkować będzie wzrostem utożsamiania się z regionem oraz większym zakresem aktywizacji społecznej. Projekty realizowane w tym miejscu będą skierowane do każdej grupy wiekowej, aby zasięg projektu wpłynął na wszystkich mieszkańców Gminy.

Komplementarność przestrzenna

Aspekt procesu rewitalizacji dotyczący tego zagadnienia został zapewniony na etapie wyznaczania obszarów rewitalizacji, terenów na których realizowane będą przedsięwzięcia rewitalizacyjne. To właśnie wtedy, przy zachowaniu zasady delimitacji wyznaczono obszary, na których podejmowane działania cechujące się efektywnością w sensie Pareto. Promieniowanie pozytywnego oddziaływania w wybranych punktach wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców (zwłaszcza w zakresie sfery społecznej) całego obszaru administracyjnego Gminy.

Komplementarność problemowa

Wybór projektów rewitalizacyjnych został przeprowadzony z zachowaniem szczególnej ostrożności, w oparciu o diagnozę obszarów rewitalizacji Gminy Rypin (z uwzględnieniem sfery społecznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz gospodarczej). Działania, które w ramach niniejszego dokumentu zostaną zrealizowane na terenie Gminy, mają na celu zminimalizowanie bądź zniwelowanie istniejących problemów, z którymi borykają się mieszkańcy Gminy.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Zgodność z zasadą komplementarności proceduralno-instytucjonalnej została szerzej opisana w rozdziale 13. *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji*. Całość przebiegu procesu realizacji założeń niniejszego programu będzie nadzorowana przez specjalnie do tego powołany zespół ds. realizacji programu rewitalizacji. Zespół został stworzony, aby zapewnić pełną partycypację wszystkich ostatecznych beneficjentów Programu Rewitalizacji, którymi są m.in.: rolnicy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe.

Komplementarność finansowa

Dokładne zastosowanie zasady komplementarności finansowej zostało zaprezentowane w rozdziale 12. *Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych*. W fazie planowania finansowania projektów rewitalizacyjnych uwzględniono możliwość skorzystania głównie z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Finansowanie zostało dobrane w taki sposób aby jak najefektywniej (według kryterium finansowego) zrealizować cele Programu Rewitalizacji dla Gminy Rypin na lata 2016-2023.

11. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW W PROCESIE REWITALIZACJI

Program Rewitalizacji dla Gminy Rypin na lata 2016-2023 został współtworzony przez beneficjentów rewitalizacji, którymi są mieszkańcy Gminy, inwestorzy, przedsiębiorcy organizacje społeczne, koła zainteresowań. Interakcja z wymienionymi grupami interesariuszy bazowała na realizacji następujących zadań tj organizowanie spotkań, ankiet, akcji reklamowych oraz edukacyjnych szerzej opisanych poniżej. Skumulowanie działań z wykorzystaniem różnych technik i narzędzi aktywizacji oraz włączenia społecznego w działania rewitalizacyjne przełożyło się na jak najszerszy proces konsultowania programu i jego założeń z beneficjentami programu.

Interesariuszami rewitalizacji są mieszkańcy obszaru rewitalizacji, właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą, społeczną, jednostki samorządu terytorialnego, organy władzy publicznej.

W celu rzetelnego rozpoczęcia prac nad Programem Rewitalizacji Gminy Rypin na lata 2016-2023 władze Gminy wyznaczyły osoby odpowiadające z przygotowanie Programu Rewitalizacji, które nadzorowały przebieg prac oraz monitorowały efekty realizacji założeń wcześniejszego harmonogramu. Władze na stronie internetowej Gminy umieszczały informacje na temat prac oraz samego dokumentu, które były kompendium wiedzy dla potencjalnych beneficjentów programu na temat samej rewitalizacji. Podobne narzędzie informacyjne zostało udostępnione na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Rypin. Aktywność edukacyjna związana z uświadamianiem społeczności lokalnej na temat przebiegu prac rewitalizacyjnych nie ograniczała się tylko do sfery wirtualnej.

Sam proces konsultacji społecznych był poddawany cyklicznym ewaluacją, w celu korygowania i zintensyfikowania działań i zakresu form promocyjnych partycypacji społecznej. Na każdym z etapów prac, mieszkańcy mieli możliwość zapoznania się z niniejszym dokumentem.

W pierwszej fazie opracowania dokumentu, tj. obejmującego diagnozę oraz wyznaczenie obszaru zdegradowanego wraz z obszarem rewitalizacji zorganizowano spotkanie prezentujące wstępne wyniki badań, na którym stawili się zaproszenie mieszkańcy i przedsiębiorcy z obszaru Gminy Rypin. Po spotkaniu była możliwość zapoznania się z upublicznionymi na stronach UG oraz Biuletynie Informacji Publicznych pierwszymi 5 rozdziałami Programu Rewitalizacji dla Gminy Rypin na lata 2016-2023. Mieszkańcy mieli możliwość wypełnienia ankiety. Kwestionariusze badania zostały przedstawione w **załączniku nr 1** do Programu Rewitalizacji.

Podobnym algorytmem postępowania posłużono się w przypadku konsultowania całości Programu Rewitalizacji dla Gminy Rypin na lata 2016-2023. Spotkanie prezentacyjne całości dokumentu odbyło się w mieście Rypin, siedzibie Urzędu Gminy (obszar centralnie usytuowany dobrze skomunikowany ze wszystkimi sołectwami), w spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele społeczności lokalnej, przedsiębiorców i innych grup działających na terenie Gminy, kwestionariusz z konsultacji całość programu rewitalizacji stanowią **załącznik nr 2** niniejszego dokumentu.

Po przyjęciu Programu Rewitalizacji dla Gminy Rypin na lata 2016-2023 prace dotyczące partycypacji społecznej nie zostają zakończone. Najpóźniej dwa miesiące po uchwaleniu niniejszego dokumentu Wójt Gminy Rypin ustala zasady powołania i funkcjonowania Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji (ZRPP), udział w zespole zapewniony jest przedstawicielom różnych grup interesariuszy. Projekt uchwały zostanie wyłożony na minimum 21 dni do konsultacji społecznych. Wybór kandydatów odbędzie się pod nadzorem władz Gminy, na specjalnym spotkaniu elekcyjnym, na którym zasadą większości głosów wyłoniony zostanie skład ZRPR, którego rola zostanie omówiona w rozdziale 13 niniejszego dokumentu.

12.

SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

W niniejszym rozdziale przedstawiono stopień wydatków związanych z realizacją zadań przewidzianych w Programie Rewitalizacji Gminy Rypin na lata 2016-2023. Poniżej zamieszczone tabele przedstawiają kapitałochłonność z listy głównej oraz uzupełniającej projektów rewitalizacyjnych, z uwzględnieniem źródeł finansowania i podmiotami odpowiedzialnymi za ich zrealizowanie. Zagadnienie to jest niezwykle istotne, gdyż umożliwia zabezpieczenie środków pieniężnych w budżecie Gminy Rypin

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcia (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projektu	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania			
							%	Zł	Środki publiczne			Środki prywatne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Sadłowo	2017-2018	Utworzenie pracowni artystycznej i Sali wykładowej w pałacu w Sadłowie wraz z oświetleniem pałacu i stawu światłami solarnymi, a także budowa kładki na ścieżce łączącej pałac z terenem rekreacyjnym oraz kładki przez staw	Infrastrukturalny	1	Gmina Rypin	510 000	85	433 000	76 500			
Sadłowo	2017-2023	Organizacja warsztatów artystycznych dla dzieci z rodzin defaworyzowanych	Społeczny	1.1	Gmina Rypin	35 295	85	30.000	5 295			

13. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

Rewitalizacja jest procesem złożonym, który poprzez swoje skomplikowanie wymaga szczególnych działań logistycznych związanych z nadzorowaniem realizacji zapisów Programu. W związku z tym Władze Gminy Rypin, tworząc program zadbały o efektywny sposób materializacji zapisów Programu Rewitalizacji, wprowadzając odpowiednie narzędzia zarządzania.

Dlatego też na początkowych etapach tworzenia Programu Rewitalizacji Gminy Rypin na lata 2016-2023, wyłoniono zespół, który odpowiadał za przygotowanie dokumentacji, oraz przeprowadzenie szerokich konsultacji społecznych. Koordynatorem zespołu był Wójt Gminy Rypin, który zarządzał, monitorował oraz korygował na bieżąco działanie zespołu.

Rysunek . Schemat zarządzania nad opracowaniem Programu Rewitalizacji Gminy Rypin na lata 2016-2023

Źródło: Opracowanie własne

Z chwilą uchwalenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Rypin na lata 2016-2023 zespół odpowiedzialny za przygotowanie niniejszego dokumentu zostanie zastąpiony przez Zespół ds. Realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Rypin. Głównym koordynatorem będzie Wójt Gminy Rypin, który przejmie obowiązki związane z:

ØMonitoringiem stałym, koncentrującym się na nadzorowaniu wszelkich działań przyczyniających się do realizacji celów niniejszego dokumentu. Działalność ta obejmować będzie również nadzorowanie bieżących prac pozostałych członków zespołu. Nadzorowanie harmonogramu czasowego oraz finansowego określonego we wcześniejszych pracach nad Programem Rewitalizacji.

ØRaportowaniem, w oparciu o konieczność opracowywania sporządzania sprawozdania zawierającego informacje w zakresie wskaźników stanu kryzysowego (wraz z podaniem wartości aktualnej, wartości bazowej oraz wyjaśnieniem w przypadku, gdy analizowane wskaźniki stanu kryzysowego będą wskazywały na niską efektywność prowadzonych działań rewitalizacyjnych) co najmniej raz na 2 lata.

ØKoordynowaniem wszelkich prac wdrożeniowych związanych z realizacją przedsięwzięć opisanych w Programie Rewitalizacji dla Gminy Rypin na lata 2016-2023.

ØAktualizacją Programu Rewitalizacji w przypadku braku efektów związanych z realizacją przedsięwzięć, czy też zmieniającą się sytuacją na terenie Gminy Rypin.

ØOrganizacją konkursów mających na celu wyłonienie wykonawców przedsięwzięć infrastrukturalnych, związanych z realizacją Programu Rewitalizacji.

ØWspółpracą z beneficjentami Programu w celu podtrzymania dialogu i zapewnienia partycypacji społecznej na etapie realizacji procesu rewitalizacji na obszarze Gminy Rypin.

Wsparciem dla Wójta Gminy Rypin będzie asystent w postaci pracownika Urzędu Gminy zajmujący stanowisko dotyczące pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej. Zakres jego obowiązków będzie obejmował m.in.:

ØPoszukiwanie danych związanych z potrzebnych do Sprawozdań oraz bieżącego monitoringu potwierdzających efekty realizacji Programu Rewitalizacji;

ØUdział w pracach związanych z konstruowaniem co najmniej raz na dwa lata Sprawozdań oceniających stopień realizacji założeń Programu Rewitalizacji;

ØWyłanianie podmiotów odpowiedzialnych za realizację przedsięwzięć zapisanych w niniejszym dokumencie;

ØUdział w spotkaniach partycypacyjnych z beneficjentami Programu Rewitalizacji podczas jego realizacji.

W celu zapewnienia pełnej partycypacji społecznej już po przyjęciu programu Rewitalizacji dla Gminy Rypin na lata 2016-2023 w skład zespołu wejdą również mieszkańcy, przedsiębiorcy i inne podmioty działające na terenie Gminy. Wybór kandydatów, pozostałych członków Zespołu ds. realizacji programu rewitalizacji zostanie poprzedzony zbieraniem kandydatur przez minimum 21 dni. Ogłoszenie dotyczące naboru zostanie zamieszczone na stronie internetowej Gminy Rypin oraz stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy. Wybór nastąpi w z góry określonym terminie w miejscu do tego przeznaczonym, a kandydaci zostaną wybrani większością głosów na wyżej opisanym spotkaniu elekcyjnym. Poza wyżej wymienionymi działacze będą pozostali członkowie Zespołu Realizacji Programu Rewitalizacji oraz pracownicy odpowiednich referatów Urzędu Gminy Rypin. Pozostali członkowie ZRPR będą prowadzić działalność doradczą i opiniotwórczą w odniesieniu do prac głównego koordynatora.

Rysunek . Przedstawiciele mieszkańców w Zespole ds. Realizacji Programu Rewitalizacji Gminy Rypin

Źródło: Opracowanie własne

Proces koordynacji zarządzania realizacją zostanie zapewniony dzięki spotkaniom informacyjnym organizowanym przez głównego koordynatora Zespołu do spraw Realizacji Programu Rewitalizacji, w terminach dogodnych dla wszystkich podmiotów współuczestniczących w procesie realizacji założeń Programu Rewitalizacji dla Gminy Rypin na lata 2016-2023. Poza sprawozdaniami tworzonymi co najmniej raz na dwa lata, podmioty podległe głównemu koordynatorowi będą przedstawiać raporty z realizacji programu w całym okresie realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wszelkie ważne decyzje związane z procesem realizacji Programu Rewitalizacji tj. aktualizację będzie opiniowany przez ZRPR a decyzja zostanie podjęta gdy zostanie zaakceptowana przez:

- Wójta;
- min. 2/3 członków ZRPR;
- min. 250 przedstawicieli grup interesariuszy z obszaru rewitalizacji wyrazi na to zgodę.

Uzasadnienie

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Realizacja podstawowego celu procesów rewitalizacji, jakim jest przywrócenie utraconych wartości społecznych, przestrzennych i gospodarczych w wyznaczonych obszarach gminy odbywa się poprzez wdrożenie szeregu instrumentów operacyjnych strategicznych, w ramach kompleksowych programów odnowy, zwanych programami rewitalizacji.

Program Rewitalizacji stanowi podstawę do prowadzenia rewitalizacji rozumianej jako wieloletni proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Wdrażanie programu jest procesem wieloletnim, złożonym i kosztownym, zarządzanym przez gminę, prowadzonym poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, podejmowane we współpracy z przedsiębiorcami, właścicielami nieruchomości, organizacjami pozarządowymi i pozostałymi grupami mieszkańców. Program Rewitalizacji stanowi formalną podstawę ubiegania się o dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych ze środków Unii Europejskiej w nowej perspektywie finansowej na lata 2014–2020 w celu poprawy zdegradowanych obszarów, pobudzenia ożywienia gospodarczego, wprowadzenia rozwiązań środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Wdrożenie Programu Rewitalizacji w Gminie Rypin pozwoli na odbudowanie więzi społecznych na obszarach problemowych, przywróci ład przestrzenny, podniesie estetykę i stworzy warunki do rozwoju.

Program Rewitalizacji Gminy Rypin na lata 2016-2023 został opracowany zgodnie z zasadami wojewódzkimi oraz ogólnokrajowymi znajdującym się w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” oraz „Wytocznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 sierpnia 2016 roku.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt Programu Rewitalizacji Gminy Rypin na lata 2016 – 2023 został przedłożony do zaopiniowania Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Przewodniczący Rady

Wiesława Sokołowska